

Nr 8/236

KOMITET DO SPRAW RADIA I TELEWIZJI
„POLSKIE RADIO I TELEWIZJA”
OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ I STUDIÓW PROGRAMOWYCH

00-950 Warszawa, skr. pocztowa 46, tel. 478792, 434651

Lipiec 1982 r.

Do użytku
służbowego

Egz. nr.....

Komunikat z badań

OCENA INFORMACJI TELEWIZYJNEJ

Ośrodek Badań Opinii Publicznej i Studiów Programowych przeprowadził w dniach 31 maja - 1 czerwca 1982 r. sondaż opinii publicznej dotyczący działalności informacyjnej telewizji. Wyniki sondażu zestawiono z danymi uzyskanymi w badaniach poprzednich. Obecny sondaż tak jak i poprzednie przeprowadzono na reprezentatywnej próbie ludności Polski powyżej 15 roku życia.

Telewizja wśród innych środków przekazu informacji

Systematycznie przeprowadzane przez Ośrodek Badań Opinii Publicznej sondaże potwierdzają, że dla ludności Polski telewizja stanowi dominujące źródło informacji o wydarzeniach w kraju i na świecie.

Dane w %

Informacje o wydarzeniach w kraju i na świecie czerpią z:	Data badania			
	maj 1981	wrzesień 1981	marzec 1982	maj 1982
telewizji	96	93	90	88
Polskiego Radia	90	85	76	71
gazet codziennych	77	74	70	63
radia zagranicznego	27	17	19	22

W ciągu ostatniego roku notuje się pewien spadek korzystania z krajowych środków masowego przekazu.

Informacja telewizyjna a inne funkcje TV

Zakładając, że telewidzowie oczekują od telewizji informacji o kraju i świecie, rozrywki - wypoczynku i wreszcie wiedzy z różnych dziedzin, zwrócono się do respondentów o ocenę pełnienia przez telewizję wymienionych funkcji:

Dane w %

Rodzaj funkcji	Ocena wypełniania funkcji		
	zadawalająco	niezadawalająco	brak zdania
dostarczanie informacji o kraju i świecie	57	33	10
dostarczanie wiedzy z różnych dziedzin	56	25	19
dostarczanie rozrywki i wypoczynku	41	52	7

Ocena funkcji informacyjnej i oświatowej jest stosunkowo lepsza niż funkcji rozrywkowej, którą to ponad połowa widzów ocenia negatywnie.

Zaufanie do telewizji jako źródła informacji

Zaufanie do informacji telewizyjnych dotyczących wydarzeń zagranicznych, jest wyraźnie wyższe niż do informacji krajowych. Spośród ogółu respondentów 57% stwierdziło, że ufa informacjom telewizji o sprawach zagranicznych a 28% zadeklarowało brak zaufania /pozostali - 15% nie mieli w tej sprawie zdania/.

Natomiast zaufanie do informacji krajowych zadeklarowało 40% badanych. Szczegółowe dane w tej kwestii w porównaniu do wyników poprzednich sondaży prezentuje poniższe zestawienie.

Dane w %

Czy ufa Pan temu, co w ostatnich tygodniach telewizja mówi o sprawach kraju i społeczeństwa:	Data badania					
	kwiecień 1980	listopad 1980	kwiecień 1981	listopad 1981	marzec 1982	maj 1982
ufam	66	48	44	29	43	40
nie ufam	28	44	52	62	51	52
trudno mi powiedzieć	6	8	4	9	6	8

Po gwałtownym spadku zaufania do telewizji jesienią 1980 r. / w porównaniu z wiosną 1980 r. / wskaźnik zaufania utrzymuje się na zbliżonym poziomie do dziś. Jedynie jesienią 1981 r. w okresie kampanii propagandowej przeciw telewizji nastąpił przejściowy spadek zaufania później wskaźnik zaufania wrócił do poziomu z wiosny 1981 roku.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że ujawnione zaufanie do informacji telewizyjnych w mniejszym stopniu wiąże się z cechami społeczno-demograficznymi badanych jak np. wiek czy wykształcenie, w większym stopniu natomiast kwestia zaufania do telewizji różnicowana jest przez przynależność organizacyjną i postawy polityczne, które reprezentują badani.

Tak więc członkowie PZPR w 56% deklarują swoje zaufanie do telewizji: podczas gdy bezpartyjni w 37%; członkowie zawieszonych organizacji związkowych branżowych w 48%, "Solidarności" w 32%, niezrzeszeni w związkach zawodowych w 42%. Bardzo silnie zaufanie do telewizji wiąże się ze stosunkiem do stanu wojennego. Wśród osób uznających ten stan za usprawiedliwiony deklaruje zaufanie do telewizji 54%, wśród nieusprawiedliwiających stanu wojennego przejawia zaufanie do telewizji tylko 11%.

Na zaufanie do telewizji wpływa też silnie autoocena własnej sytuacji materialnej. Osoby kwalifikujące swoją sytuację materialną jako dobrą ufają informacjom telewizyjnym w 65%, osoby określające swą sytuację jako średnią w 42%, wreszcie osoby oceniające swą sytuację jako złą deklarują zaufanie do telewizji już tylko w 27%.

Pełność informacji telewizyjnej

Z postawą zaufania do informacji telewizyjnej związana jest ocena pełności przekazywanych informacji. Oto rozkłady opinii w tej kwestii w ciągu ostatniego roku:

Dane w %

Czy z telewizji można się ostatnio dowiedzieć o wszystkim co ważnego zdarzyło się w kraju i na świecie, czy też pomija się niektóre sprawy:	Data badania		
	maj 1981	listopad 1981	maj 1982
raczej niczego się nie pomija	59	38	37
często coś się pomija	35	43	41
trudno mi powiedzieć	6	19	22

Opinie o pełności materiałów informacyjnych telewizji obserwowane obecnie nie różnią się od opinii odnotowanych w listopadzie 1981 roku, kiedy to nastąpił znaczący spadek w stosunku do miesięcy poprzednich.

W spontanicznych wypowiedziach badani podawali przykłady spraw o których telewizja nie wspomina lub mówi zbyt mało. Wskazywano najczęściej na następujące sprawy /odsetkiem od 12% do 5% ogółu/:

- demonstracje w maju 1982
- rozliczenie byłych prominentów, osób odpowiedzialnych za obecny stan kraju
- los, przyszłość osób internowanych
- działalność Papieża, zamach na jego życie

Jednocześnie widzowie sygnalizowali przesyt pewnych informacji. Odnosiło się to przede wszystkim do tematyki gospodarczej /20% głosów/ a ponadto odsetkiem po 5% głosów wymieniano następujące sprawy - Solidarność, eksponowanie jej negatywów, problemy rolnictwa, działalność PZPR, wiadomości z zagranicy, przyszłość związków zawodowych.

Jednocześnie część respondentów sygnalizowała przesyt programami słownymi często określanymi jako jałowe.

Obiektywizm komentarzy telewizyjnych

Zwrócono się do respondentów z prośbą o wyrażenie opinii o proporcjach informacji i komentarzy w Dzienniku Telewizyjnym. Najwięcej /36% badanych/ opowiedziało się za utrzymaniem dotychczasowych proporcji. Za zmianą mającą na celu ograniczenie komentarzy wypowiedziało się 28% badanych, ale jednocześnie szerszych niż dotychczas omówień domaga się 25% respondentów.

Następnie poproszono respondentów o ocenę obiektywizmu komentarzy telewizyjnych.

Dane w %

Czy telewizja omawia, komentuje sprawy w sposób bezstronny, obiektywny, czy też w sposób stronniczy?	Data badania		
	maj 1981	listopad 1981	maj 1982
raczej w sposób obiektywny	44	26	31
raczej w sposób stronniczy	41	56	42
trudno mi powiedzieć	16	18	27

Opinie o obiektywności komentarzy telewizyjnych wyraża obecnie nieco wyższy odsetek badanych niż było to w listopadzie 1981 roku kiedy nastąpił ich gwałtowny spadek w porównaniu z majem 1981 roku. Zwraca uwagę znaczna liczba badanych /co czwarty/ nie wyrażających obecnie opinii w tej sprawie.

Osoby kwestionujące obiektywizm komentarzy telewizyjnych poproszono o podanie przykładów takich spraw, które telewizja ich zdaniem omawia w sposób stronniczy.

Najczęściej wymieniano tu sprawy dotyczące Solidarności /kilkanaście procent/, wśród ogółu badanych/ a następnie kilkuprocentowe odpowiedzi dotyczyły przyszłości związków zawodowych,

spraw związanych z gospodarką, wiadomości zagranicznych i demonstracji w maju 1982 roku.

Jednocześnie kilka procent respondentów nie wymieniając konkretnych spraw, zarzuciło telewizji prezentowanie jedynie poglądów władz.

Rzetelność informacji telewizyjnej wobec wybranych spraw

W celu dokładniejszego poznania opinii o programach informacyjnych zwrócono się o ocenę rzetelności przedstawiania przez telewizję poszczególnych zagadnień dotyczących aktualnych spraw kraju.

Dane w %

Czy telewizja przedstawia następujące sprawy:	raczej prawdziwie	raczej nie-prawdziwie	trudno powiedzieć
1. walka ze spekulacją	73	13	14
2. działalność wojskowych komisarzy w terenie	60	11	29
3. zaopatrzenie w żywność	58	29	13
4. działalność Kościoła	49	15	36
5. zaopatrzenie przemysłu w środki produkcji	46	28	26
6. działalność Sejmu	44	14	42
7. problemy związane z reformą gospodarczą	42	24	34
8. problemy rolnictwa	40	34	26
9. działalność rządu	38	20	42
10. działalność Obywatelskich Komitetów Odrodzenia Narodowego	34	11	55
11. majowe zajęcia uliczne	34	34	32
12. nastroje społeczeństwa	29	45	26
13. poglądy środowisk społ. zawodowych na przyszłość związków zawodowych	28	30	42
14. działalność PZPR	26	26	48
15. działalność i dążenia Solidarności przed wprowadzeniem stanu wojennego	24	43	33

Opinie o rzetelnym bądź nierzetelnym referowaniu przez telewizję przedstawionych do oceny spraw podzielić można na trzy grupy.

Do pierwszej zaliczyć można sprawy w stosunku do których głosy oceniające sposób przedstawiania jako prawdziwy wyraźnie dominują nad głosami oceniającymi sposób przedstawiania jako nieprawdziwy. Należą do nich takie sprawy, jak walka ze spekulacją, działalność wojskowych komisarzy w terenie, zaopatrzenie w żywność, działalność Kościoła, zaopatrzenie przemysłu w środki produkcji, działalność Sejmu, problemy związane z reformą gospodarczą, problemy rolnictwa, działalność rządu, działalność Obywatelskich Komitetów Odrodzenia Narodowego.

W grupie drugiej występują sprawy, co do których opinie o ich rzetelności bądź nierzetelności prezentacji przez telewizję występują w zrównoważonej liczebności. Są to sprawy - majowych zająć ulicznych oraz referowane poglądy środowisk społecznych na przyszłość związków zawodowych, działalność PZPR.

Do grupy trzeciej zaliczyć możemy sprawy, które zdaniem przeważającego odsetka badanych przedstawiane są w telewizji nierzetelnie. Jest to sprawa nastrojów społeczeństwa oraz działalność i dążenia Solidarności przed wprowadzeniem stanu wojennego.

Warto zwrócić uwagę, że proporcje głosów oceniających jako rzetelny lub nierzetelny sposób przedstawiania przez telewizję poszczególnych spraw kształtują się na podstawie wypowiedzi zdecydowanych co do głozonego sądu. Jednak w stosunku do szeregu spraw znaczny odsetek pytanych nie mógł /bądź nie chciał/ ujawnić swych opinii. Więcej niż połowa pytanych zgłosiła swój brak opinii co do rzetelności przedstawiania sprawy działalności Obywatelskich Komitetów Odrodzenia Narodowego, wysokie odsetki badanych nie wypowiedziały się w takich sprawach jak działalność PZPR, działalność Sejmu, działalność rządu, dyskusja o związkach zawodowych, problemy związane z reformą gospodarczą.